

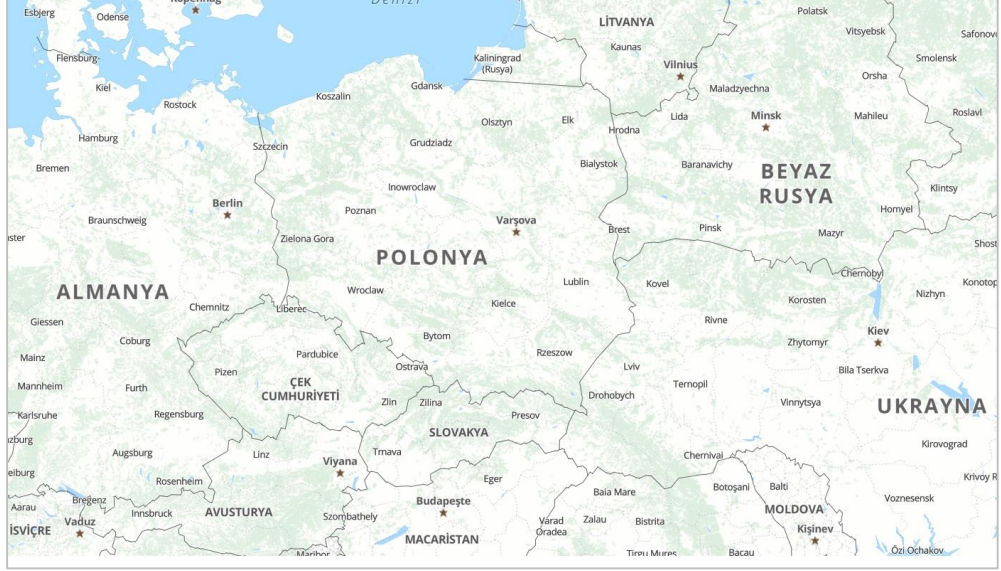

POLOWYA BİLGİ NOTU

EYLÜL 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK
GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	597	674	700
Büyüme	%	-2,5	5,7	3,7
Nüfus	Milyon Kişi	38,0	37,8	37,8
Kişi Başı Gelir	USD	15.718	17.815	18.506
Enflasyon	%	2,4	8,6	8,1
İşsizlik Oranı	%	3,2	3,5	3,2
Cari Denge / GSYH	%	2,9	-0,9	-2,9
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-7,1	-2,5	-4,1
İhracat*	Milyar USD	254,2	317,8	343,0
İthalat*	Milyar USD	254,7	335,5	361,3

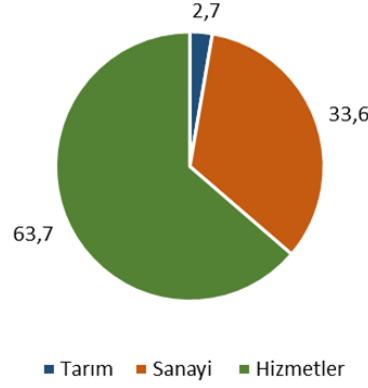
Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2022, Trademap

* 2022 verisi Temmuz 21-Haziran 22 dönemidir.

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Polonya İstatistik Ofisi, 2021

İkinci Dünya Savaşı'nda hem Nazi Almanyası hem de Sovyetler Birliği tarafından işgal edilen Polonya savaş sonrasında ise komünist rejimi benimsemiştir. 1970'lerde ekonomik sıkıntılar işçi isyanlarına neden olurken 1989 yılında Sovyetlerden ayrılarak bağımsızlığına kavuşmuş, piyasa ekonomisine geçilmiştir. Özel sektörün ekonomideki payı artarken bütçe açığı ve enflasyon gerilemiş, işsizlik özellikle de genç işsizlik oranı yükselmiştir. Komünist rejim sayesinde eğitilmiş işgücüne sahip olan ülkenin yurtdışında gönderdiği vatandaşlarının ülkelerine gönderdiği transfer gelirleri ekonominin gelişmesinde etkili olmuştur.

Komünist rejimde az maliyetli olan Polonya'nın tarımsal ürünleri, serbest piyasa ekonomisine geçilmesiyle birlikte rekabetçiliğini kaybetmiş, bu durum bazı tarımsal üretiminin düşmesine neden olmuştur. Buna karşın, 2020 yılı verilerine göre, Almanya ile birlikte dünyanın en fazla çavdar üreten ülkesi olan Polonya, patates üretiminde de dünyada ilk on sırada yer almaktadır. Buğday ve şeker pancarı öne çıkan diğer tarımsal ürünlerdir. 2021 yılı verilerine göre, tarımın ekonomideki payı %3 seviyesindedir.

Kömür (bitümlü), petrol, sülfür, gümüş, bakır, çinko ülkede çıkarılan önemli madenler olurken madencilik sektörünün ekonomideki payı %1,6 seviyesindedir. Komünist rejimdeyken üretilen imalat ürünleri kalitesiz ve maliyetli olurken Avrupa Birliği'ne girdikten sonra Avrupa Birliği fonlarını en çok kullanan ülkelerden biri olan Polonya bir yandan altyapısına yatırım yaparken bir yandan da gelen yabancı yatırımların etkisiyle imalat sanayi gelişmiştir.

Polonya otomotiv parçaları sektörü 2015 ile 2019 yılları arasında dünyanın en hızlı büyüyen sektörü olmuştur. Gıda, makine ve ulaşım ekipmanları, kimyasallar, tekstil, tütün imalat sanayinde öne çıkan sektörlerdir. Ulaşım, radyo televizyon, havalimanı, deniz limanları Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelerin vatandaşlarına %49'a kadar özelleştirilebilmektedir.

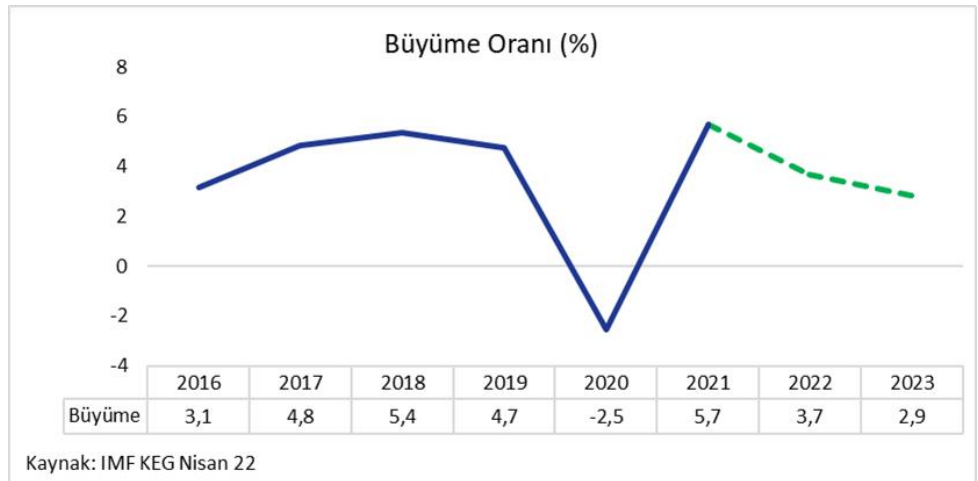

Ulaşım sektörünün ekonomideki payı %7 seviyesinde olurken konaklama sektörünün payı %0,7 seviyesindedir. 2019 yılında 93 milyona yakın insanı misafir eden ülke 2020 ve 2021 yıllarında ise sırasıyla 51 ve 62 milyon insanı misafir etmiştir. Polonya verilerine göre, dünyanın önde gelen programcıları sıralamasında Polonyalı mühendisler üçüncü sırada yer alırken ekonomide bilgi iletişim sektörünün payı %4,2 seviyesindedir.

BÜYÜME:

2000 ile 2008 yılları arasında yılda ortalama %4 büyüyen Polonya ekonomisi Küresel krizden sonra daralmayan tek Avrupa ülkesi olarak öne çıkmaktadır. 2009 ve 2010 yıllarında büyüme %3-3,5 bandında gerçekleşirken 2011 yılından itibaren başlayan ve Avrupa Birliği ülkelerini etkilen Avro Krizi ekonomi 2011 ile 2019 yılları arasında yılda ortalama %3,7 büyümesinde etkili olmuştur. 1992 yılından beri hiç daralmayan ekonomi 2020 yılında salgının etkisiyle bir önceki yıla göre %2,5 küçülmüştür. Ekonomideki daralmada konaklama sektöründeki %30'luk küçülme ile imalat sanayindeki %5,3'lük küçülme etkili olmuştur. 2021 yılı imalat sanayinde toparlanmanın yılı olmuş, %12,9'luk büyüme gösteren sektör ekonominin %5,7 büyümesinde öncü olmuştur. Öte yandan, 2020 yılında %9 civarında daralan inşaat sektörü 2021 yılında %1 büyümüş, Ukrayna Rusya gerginlikleri sonrasında ülkeye gelen Ukraynalılar ile Polonya'da konut fiyatlarında yükseliş meydana gelmiştir.

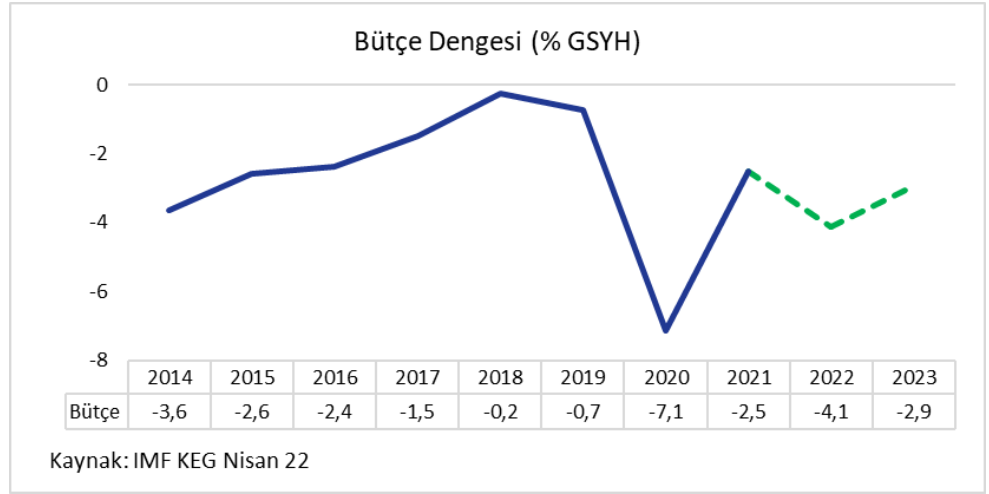
IMF Nisan ayında yaptığı tahminde Polonya ekonomisinin 2022 yıl genelinde %3,7 büyümesini öngörmektedir. Öte yandan, 2022 yılının ilk iki çeyreğinde Polonya ekonomisi sırasıyla %8,5 ve %5,5 (yıllık bazda) büyümüştür. Fitch, Ukrayna Rusya gerginliklerinden en fazla etkilenen ülke olarak gördüğü Polonya'nın 2022 yılında %4,5 büyüyeceğini öngörmektedir. Ayrıca, Ukrayna'daki savaşın batıya taşınması durumunda Polonya'dan sert para çıkışı olacağı beklenilmektedir. Kamu borçlanması para birimi üzerinden yapılmış olmasının ekonomide makroekonomik istikrar yarattığına da vurgu yapılmıştır.

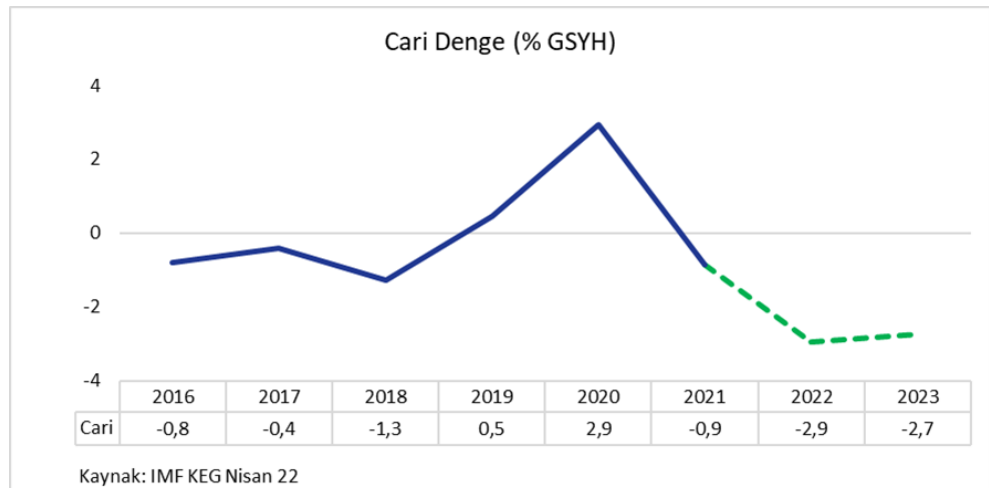
2. BÜTÇE DENGESİ

Milli gelire oranla kamu borcu 2012 yılında %54 seviyesinden bütçe açığının azalmasıyla 2019 yılında %46'ya kadar gerilemiştir. 2020 yılında hükümet giderlerinin %18 artmasıyla bütçe açığı milli gelire oranla %7,1 seviyesine yükselirken kamu borcu %57,4 olmuştur. 2021 yılında bütçe gelirleri bir önceki yıla göre %13 artarak bütçe açığının %2,5 seviyesine gerilemesine neden olurken kamu borcu %55 seviyesine düşmüştür. IMF 2022 yıl genelinde Polonya'nın %4,1 seviyesinde bütçe açığı vereceğini tahmin etmektedir.

3. CARİ DENGESİ

Birincil gelir dengesinde açık veren Polonya sabit sayılabilecek hizmet gelirlerine sahiptir. 2018 yılında 20 milyar EUR'luk birincil gelir dengesi açığı 21 milyar USD'lik hizmet fazlasıyla dengelenmiş, cari açık %1,3 ile ılımlı gerçekleşmiştir. 2019 yılında 23 milyar EUR olan hizmet fazlası ile cari fazla veren ülke 2020 yılında 22,8 milyar EUR ile salgın öncesi seviyelerini korumuştur. Buna karşın, dış ticaret fazlası ile cari fazla verilirken 2021 yılında dış ticaret fazlasının azalmasıyla %0,9 seviyesinde cari açık verilmiştir. 2022 yılının ilk çeyreğinde 8,9 milyar EUR açık veren ülkenin yıl genelinde %2,9 seviyesinde açık vereceği tahmin edilmektedir.

4. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri: Polonya'nın güçlü ve bağımsız bir merkez bankasına sahip oluşu ekonomik istikrarı ve yatırımcı güvenini desteklemektedir. Diğer bölgesel emsallerine nazaran Polonya iç pazarının daha büyük oluşu dış talep şoklarına daha az maruz kalmasına neden olmaktadır. Zaman içerisinde Almanya'nın ihracat tedarik zinciriyle daha fazla bütünleşme, Polonya'ya avro bölgesi ve küresel bir ekonomik yükselişte avantajlar sağlamaktadır.

Zayıf Yönleri: Güçlü yönlerinden biri olmasına karşın Almanya tedarik zinciriyle bütünleşme (entegrasyon) aynı zamanda Polonya ihracatındaki büyümeyi Almanya'ya bağımlı kılmaktadır. Çin'in sıfır kovid politikasında olduğu gibi Almanya'yı darboğaza sürükleyen durumlar Polonya'yı da dolaylı etkilemektedir. İşgücü piyasasında eksiklik yaşanması (kalifiye eleman bulma sıkıntısı) ücretler üzerinde yukarı yönde baskı oluşturmakta bu durum da Polonya ihracatının rekabetçiliğini yitirmesine neden olmaktadır. Özellikle, yüksek işgücü maliyetleri firmaların teknolojik gelişmelere yatırım yapma yeteneğini sınırlandırarak üretkenlik artışı üzerinde aşağı yönde baskı oluşturmaktadır. Polonya, GSYH yüzdesi olarak bakıldığında emsallerine göre daha az Araştırma – Geliştirme (ARGE) harcaması yapmaktadır.

Fırsatlar: Katma değer zincirinde imalat sanayinin değeri yükselirken otomotiv sektörü için gelecek olarak öne çıkan elektrikli araçların bataryaları yoğunlukla Polonya'da üretiliyor. Bu durum, Polonya'yı elektrikli araç bataryalarında bir imalat limanı olarak gösteriyor. Hizmetler sektörünün, özellikle de finans sektörünün sürekli gelişim ile büyümesi, Polonya ekonomisini imalat ve yük taşımacılığına daha az bağımlı hale getirerek ekonominin daha dayanıklı hale gelmesine neden olacaktır. Varşova'nın yükselen bir bölgesel finans merkezi olarak konumu, Varşova Menkul Kıymetler Borsası'nın şu anda yükselen Avrupa'daki en büyük ve kilit borsalardan biri olması ile birleşince daha fazla sayıda yabancı finans şirketinin Polonya'daki faaliyetlerini artırmasına, daha yüksek değerli işlerin yaratılmasına neden olabilir. Hükümetin 2049 yılına kadar kömürü enerji üretiminden çıkarma planı, temiz enerji ve altyapısına daha fazla yatırım demek oluyor ki bu yatırımların Avrupa Birliği fonlarıyla desteklenmesi beklenmektedir.

Tehditler: Polonya'da hukukun üstünlüğünün bozulduğuna ilişkin iddialar, istikrarsızlaştırıcı sermaye kaçışı ve yatırım dışı durumlara neden olarak ülkenin dış konumuna ve büyüme görünümüne zarar verebilir. Zloti, daha geniş Orta ve Doğu Avrupa bölgesi için giderek artan bir şekilde likidite, herhangi bir finansal sıkıntı döneminde, zloti Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'ın para biriminden daha fazla değer kaybetmesi muhtemel gözüküyor. Bu dinamik, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından kendini gösterdi, finansal istikrar için risk oluşturmaya devam etmesi beklenebilir.

5. DIŞ TİCARET

Polonya dış ticaret dengesi oldukça dengeli seyretmektedir. Salgın öncesi verilere bakıldığında dış ticaret açığı veya fazlası dış ticaret hacmine göre oldukça düşük seyretilmiştir. 2013 yılında 410 milyar USD seviyesinde olan Polonya dış ticaret hacmi 2020 yılında 510 milyar USD seviyesine yükselmiştir. 2013 ile 2019 yılları arasında yılda ortalama 1,6 milyar USD dış ticaret fazlası veren ülke 2020 yılında 0,5 milyar USD açık vermiştir.

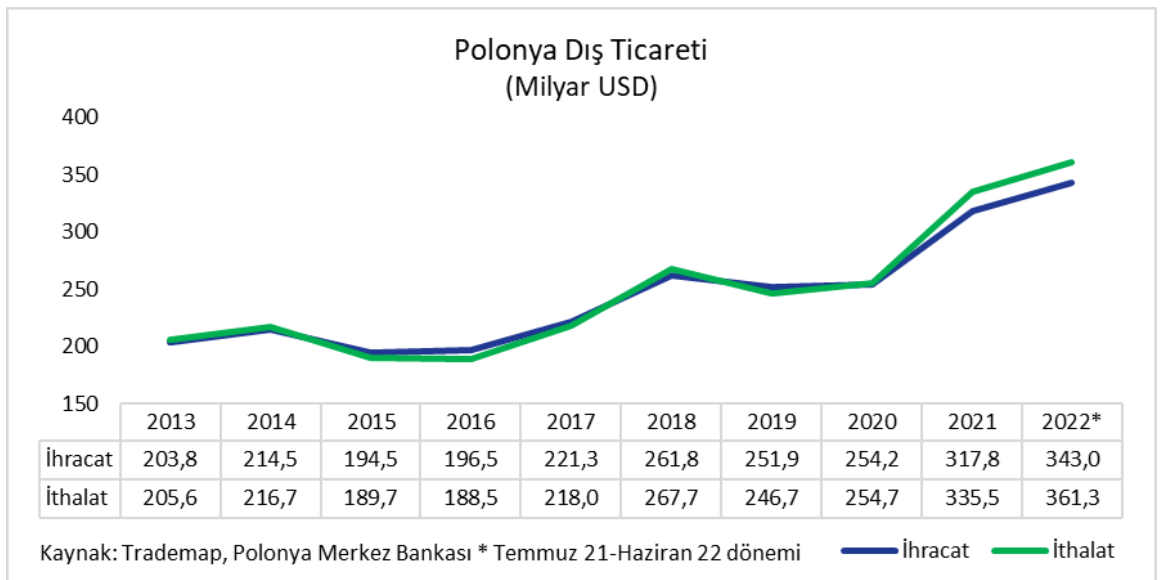
Dış ticaret fazlası veya açığı ise aynı dönemde dış ticaret hacmine oranla %0,5 ile %2,5 arasında değişmiştir.

Polonya dış ticaretinin dörtte birini Almanya ile yapmakta olup Çin (%6,6), Rusya (%5,8), İtalya (%4,8) ve Çekya (%4,8) ülkenin dış ticaretinin beşte birini oluşturmaktadır.

2021 yılında Polonya'nın ihracatı bir önceki yıla göre %25 artarak 317,8 milyar USD olurken Almanya, Çekya, Fransa ve İtalya ülkenin en çok ihracatını artırdığı ülkeler olmuştur. Polonya'nın ithalatı aynı dönemde %32 artarak 335,5 milyar USD seviyesine çıkmıştır.

Emtia fiyatlarındaki yükseliş, ülke ithalatının yükselmesinde belirleyici olurken 2020 yılında Rusya'dan 11,5 milyar USD seviyesindeyken ithalat yapan Polonya 2021 yılında 20,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

2022 yılının ilk altı ayında Polonya'nın ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre %7,2 artarak 175 milyar USD olurken Polonya'nın ithalatı aynı dönemde %18,9 yükselerek 187 milyar USD olmuştur. 2021 yıl genelinde 17,6 milyar USD dış ticaret açığı veren ülke Temmuz 2021 ve Haziran 2022 arasındaki on iki aylık dönemde 18,3 milyar USD açık vermiştir.

POLONYA BİLGİ NOTU

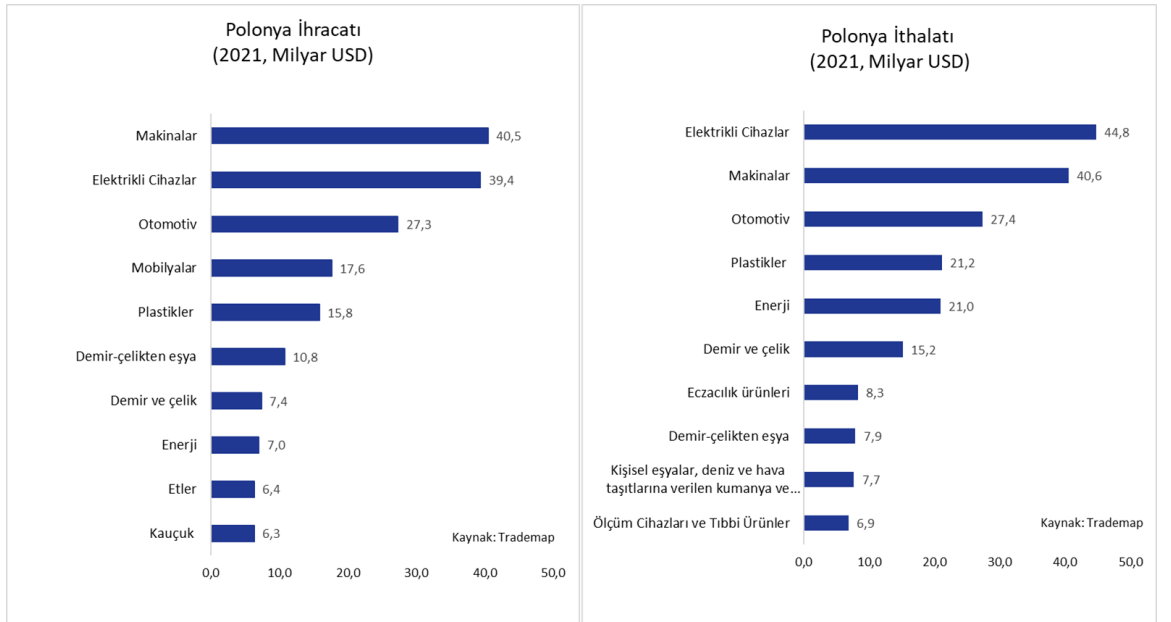

Sektörel bakıldığında Polonya ihracatında makinalar, elektrikli cihazlar ve otomotiv öne çıkmaktadır. Makinalar ve elektrikli cihazlar ihracatlarının toplam ihracat içerisindeki payları %12,5 seviyesinde olurken otomotiv sektöründen ihracatın payı %8,6 seviyesindedir.

Fasıl bazında bakıldığında ise 2012 yılına kadar neredeyse hiç ihraç edilmeyen lityumla çalışan piller (elektrikli cihazlar) 2019 ve 2020 yıllarında toplam 6 milyar USD ihraç edilmiş, 2021 yılında tek yılda Polonya ihracatı 8 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılı verilerine göre, yurtdışına televizyon satışları 6 milyar USD seviyesinde olan ülke 4 milyar USD seviyesinde tütün, 3,2 milyar USD seviyesinde ağaçtan mobilyalar ihracatı yapmıştır.

İthalat tarafından bakıldığında ihracatta olduğu gibi makinalar, elektrikli cihazlar ve otomotiv %33'lük pay ile başı çekmektedir. Eczacılık ürünleri kapsamında ithalat 8,3 milyar USD olurken aşı, bandaj gibi ürünlerden 4,8 milyar USD olmuştur. Televizyon yapımında kullanılan ses kaydediciler, led paneller dahil kalemde Polonya ithalatı 4,4 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

2012 yılında Polonya'nın 26 milyar USD seviyesindeki enerji ithalatının 20 milyar USD'lik kısmı Rusya'dan karşılanırken salgın döneminde 13,5 milyar USD seviyesine olan enerji ithalatın yaklaşık yarısı Rusya'dan sağlanmıştır. 2021 yılında da petrol fiyatlarındaki yükselişe rağmen Rusya'nın payı %50 seviyesinde olmuş, 21 milyar USD'lik Polonya enerji ithalatının 10,6 milyar USD'lik kısmı Rusya'dan gelmiştir. Son yıllardaki düşüşe rağmen, Polonya enerji sektöründe Rusya'ya oldukça bağımlıdır.

6. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

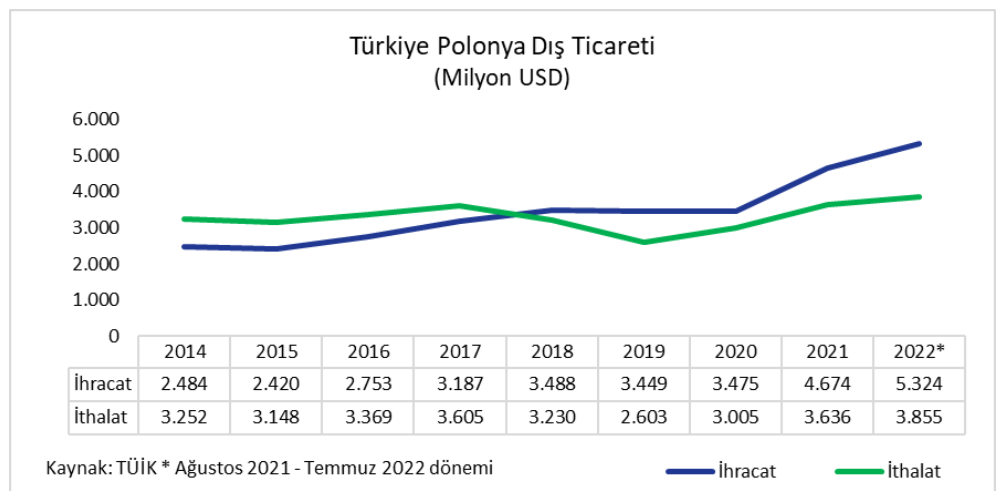
Türkiye, Polonya ile dış ticaretinde 2018 yılına kadar net ithalatçı iken bahsedilen dönemden sonra net ihracatçı konumuna gelmiştir. 2014 yılında Türkiye'nin Polonya'ya verdiği dış ticaret açığı 770 milyon USD seviyesindeyken 2017 yılında 420 milyon USD seviyesine kadar gerilemiştir. Bu durumda, Türkiye'nin Polonya'ya ihracatının 2016 ve 2017 yıllarındaki çift haneli artışı etkili olmuştur. Dış ticaret hacmi ise 2014 yılında 5,7 milyar USD seviyesinden 2017 yılında 6,7 milyar USD seviyesine çıkmıştır.

2018 yılında Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı bir önceki yıla göre %9,5 artarken Polonya'dan ithalat %10 azalmış, böylelikle Türkiye Polonya'ya karşı 260 milyon USD seviyesinde dış ticaret fazlası vermiştir. Dış ticaret hacmi ise 6,7 milyar USD seviyesinde kalmaya devam etmiştir.

2019 yılında hem Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı hem de Türkiye'nin Polonya'dan ithalatı bir önceki yıla göre sırasıyla %1 ve %19 gerilemiş, ithalatın ihracattan sert düşmesiyle Türkiye'nin dış ticaret fazlası 850 milyon USD seviyesine yükselmiştir. Öte yandan, iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi dört yıl aradan sonra ilk kez 6 milyar USD bandının altına gerilemiştir.

2020 yılında salgına rağmen Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı %0,8 artmış, ithalat ise %15,4 yükselerek 3 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında ihracat ve ithalat bir önceki yıla göre sırasıyla %34,5 ve %21 artarak yine sırasıyla 4,7 ve 3,6 milyar USD olmuştur.

2022 yılının ilk yedi ayında ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %25 artarak 3,2 milyar USD, ithalat ise %10 artarak 2,4 milyar USD olmuştur. Ağustos 2021 ve Temmuz 2022 arasındaki dönemde Türkiye'nin Polonya'ya ihracatı 5,3 milyar USD, Türkiye'nin Polonya'dan ithalatı 3,9 milyar USD olmuştur. 12 aylık süreçte dış ticaret hacmi 9 milyar USD'nin üzerine çıkarken dış ticaret fazlası 1,5 milyar USD seviyelerine yükselmiştir.

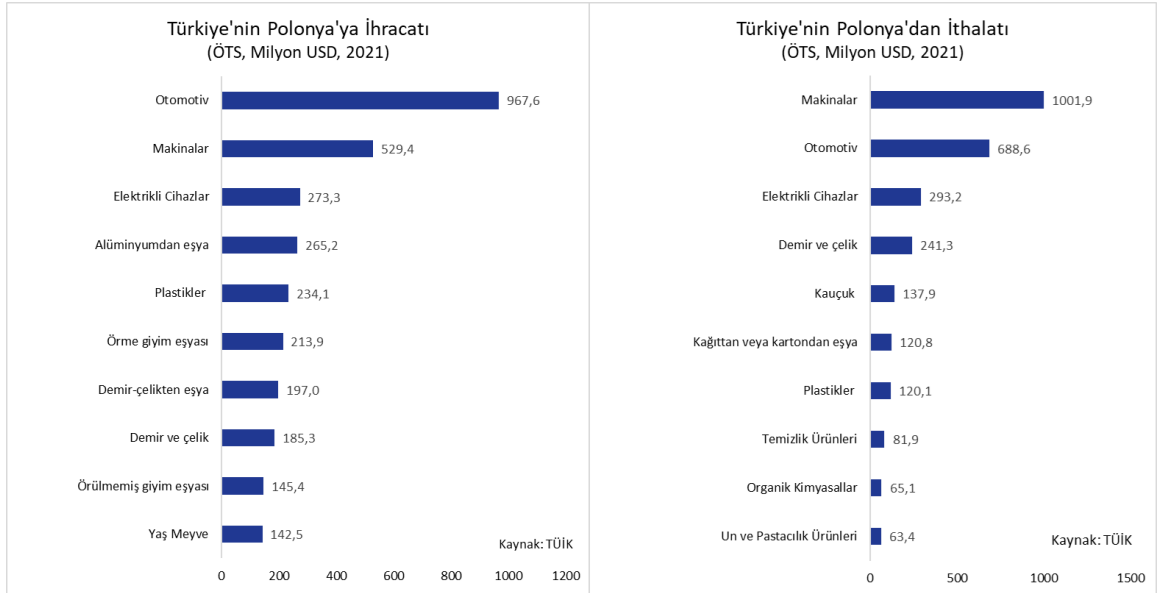

POLONYA BİLGİ NOTU

Türkiye'nin Polonya'ya ihracatında otomotiv, makinalar, elektrikli cihazlar sektörleri öne çıkmaktadır. Otomotiv ihracatı 2014 yılında 400 milyon USD seviyesinden 2021 yılında 970 milyon USD seviyesine çıkmış, Türkiye'nin Polonya'ya ihracatının artmasında etkili olmuştur. Makinalar sektöründe ihracat ise aynı dönemde 300 milyon USD'den 530 milyon USD'ye yükselmiştir. Alüminyumdan eşya, demir çelik ve plastikler sektörlerinde ihracatlar da 2014 yılına göre en çok artan sektörlerden olmuştur.

Fasıl bazında ihracata bakıldığında yarı romörkler için çekiciler, kıvılcım ateşlemeli motorlu taşıtlar, alüminyumdan alaşımlar, fındık ve mücevherat öne çıkarken dizel veya yarı dizel motorlar, motorlu taşıtlar, hurda fasılları ithalatta başı çekmektedir.

TCMB verilerine göre, Türkiye'nin Polonya'da 45 milyon USD'lik yatırımı bulunurken Polonya'dan ülkemize gelen yatırım 4 milyon USD seviyesindedir. Sanayi Bakanlığı verilerine göre, Polonyalılar 2020 yılında 1 firma açmış, ancak 2021 yılında bu firma kapanmıştır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr